

NOVO LETO.

Z novoletnimi vošili stopamo zopet pred Slovence! Kakor razvidi vsakdo iz te prve številke, smo začeli izpolnjevati to, kar smo lani ob starem letu obljubovali. Z veseljem moramo priznati, da navdaja naše sotrudnike, leposlovce in znanstvenike, tista navdušena ljubezen do pravega napredka, katera je zmožna roditi lepa in plodonosna dejanja. In katera je ona misel, ki nam daje moč in vztrajnost k delu? Naši prijatelji jo poznajo in verujejo vanjo: To je katoliška in slovanska ideja!

Bili so časi, ko smo morali šele dokazovati, da katoličanstvo ni protikulturen element. Danes se nam to ne zdi več potrebno na tem mestu. Lahko pokažemo na dela, in ta govoré razločnejše in glasnejše, nego bi moglo dokazovati teoretično modrovanje. Kar je vzvišenega in lepega — ali ni v veri še vzvišenejše in lepše? Kar je blagega in koristnega — ali ne dobi po veri še večjo vrednost in veljavo? Kar je težavnega in napornega — ali ne postane po veri lažje in prijetnejše?

Vseskozi opazujemo v sedanjem svetovnem slovstvu nekako dviganje iz nižine do idealov. Mi ne mislimo na ono slovstvo, katero je proračunjeno le na slaba nagnjenja nerazsodnega ter нравno-estetično neizobraženega in neočiščenega občinstva, ker ono ne spada v leposlovje. Mi mislimo na tisto umetnost, ki prodira zmagoslavno v novo stoletje, obdano od žarkov upapolne samozavesti, in ki vedno odločneje privlačuje in zbira okoli sebe umetniške genije nove dobe. Res je v teh novih strujah mnogo nejasnega, in po stranskih potih išče marsikateri nadarjeni častitelj in služabnik lepote one svetlobe, katero bolj sluti, kakor pa spoznava — vendar se nam zdi, da v sedanji dobi pričakovanja in preosnavljanja vsak išče zvezde-vodnice, katera bi ga pripeljala iz dežele teme k jasnemu solncu prave lepote. Nekaj mističnega, skrivnostno-romantičnega se kaže v leposlovju in slikarstvu, — da, še celo kamenita teža stavbarstva bi se rada nekako poduhovila. Človek je truden od materije in njegov duh sanjavo išče po višinah svojega pravega kraljestva. Odtod te mnogokrat tako čudne oblike v slikarstvu, odtod to globoko psihološko preiskavanje vseh tajnosti človeške duše, katero vidimo v modernih črticah. Res je v njih mnogo bolestnega, nervoznega, nejasnega, — a res je tudi to, da pomenja ta nova smer preorojenje k novemu življenju.

Ko je vladal vsepovsodi brezdušni materializem, se nismo mogli sprijazniti niti z njegovimi deli, niti z njegovimi zastopniki. Bila je doba boja dveh nasprotnih elementov. Danes, ko se človeški duh dviga k duševnosti, gremo mu radostno nasproti, in naša želja je, privedi ga do čistega vrelca resnice in lepote.

To je naše stališče, katero hočemo zastopati v kritiki in v pozitivnem delovanju.

Naša ideja je pa tudi slovanska. Koliko se trudijo tuintam, da bi med katolicizem in slovanstvo spravili nevemkaka nasprotstva! Ako rodi katoličanstvo pri vseh drugih narodih in v vseh delih sveta sadove najvišje omike duha in srca, res ne vemo, zakaj bi tega ne moglo med slovanskimi narodi! Zasledovali bomo pazljivo vsak kulturni napredek v vesoljnem slovanstvu. V znanstvenih člankih in v kratkih poročilih bomo izkušali svojim čitateljem podajati popolnoma objektivno sliko sodobnega umstvenega razvoja raznih slovanskih rodov. To je težavna naloga, in mi le prosimo vse naše prijatelje, ki se bavijo s slavistiko, da bi nam pri tem pomagali s svetom in dejanjem. Da se bomo pa ozirali tudi po ostalem svetu, se razume samo ob sebi. Kako mislimo ilustrirati „Dom in Svet“, evo: to pa razvidite dovolj iz sedanje številke!

Sedaj pa še eno besedo našim gg. naročnikom! Pohvaliti moramo pred vsem zvestobo naših dosedanjih naročnikov, ki so nam, kakor razvidimo iz dosedanjega naročevanja, ohranili svojo popolno naklonjenost. A da nismo nazadnjaki, to nam ni dovolj: mi bi radi napredovali, in zato prosimo, da bi dandanes, ko že vse „agitira“, tudi naši naročniki živahno posegli vmes. Mi delamo preudarno in ne iščemo trenutnih uspehov; v tem je tudi zagotovilo, da bo naš list ostal, ko morda marsikaj drugega premine. Zato pa mu je treba razširjati materialni temelj — in to je stvar naročnikov!

A bodi dovolj teh besedi! Naj sledé dejanja! Naša letošnja „glava“ Vam kaže grbe vseh slovenskih dežel, združene okoli genija, ki ima nad sabo zvezdo, simbol resnice in lepote, pod nogami pa meč, ki je miroljubno skrit v nožnici. Bodi to podoba našega skupnega delovanja!

V tem znamenju Vam želimo vsem — srečno in veselo novo leto!

Uredništvo in upravništvo „Dom in Sveta“.